

Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin fokuserer på de lægemidler eller lægemiddelgrupper, hvor der har været de største ændringer i omsætningen i forhold til samme kvartal året før.

Det samlede salg af alle apoteksforbeholdte lægemidler i primærsektoren er faldet med **166 mio. kr.** (-9 %) fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Det samlede mængdeforbrug af lægemidler, der opgøres i DDD (Definerede Døgn Doser), er i samme periode faldet med **4 mio. DDD** (-3 %).

Lægemidler med størst stigning i omsætning

- Midler mod blodpropper
- Midler til sænkning af blodsukker
- Venlafaxin **NY**
- Papillomavirus (human type 6, 11, 16, 18) **NY**
- Metoprolol
- Insuliner og analoger
- Centralt virkende sympatomimetika (ADHD)
- Adrenerge til inhalation **NY**
- Levonorgestrel og østrogen
- Paliperidon

Lægemidler med størst fald i omsætning

- Diazepiner, oxazepiner, thiazepiner og oxepiner (antipsykotiske lægemidler)
- HMG CoA reductase-hæmmere (statiner)
- Naturlige opiumalkaloide **NY**
- Donepezil
- Escitalopram **NY**

Læs mere om:

-
- [Færre personer starter behandling med insulinanaloger](#)
 - [HPV vaccine: Opfølgingsprogram til piger født i årene 1985-1992](#)
 - [Indikationudvidelse for Xarelto®](#)
 - [Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen](#)
 - [Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen](#)
-

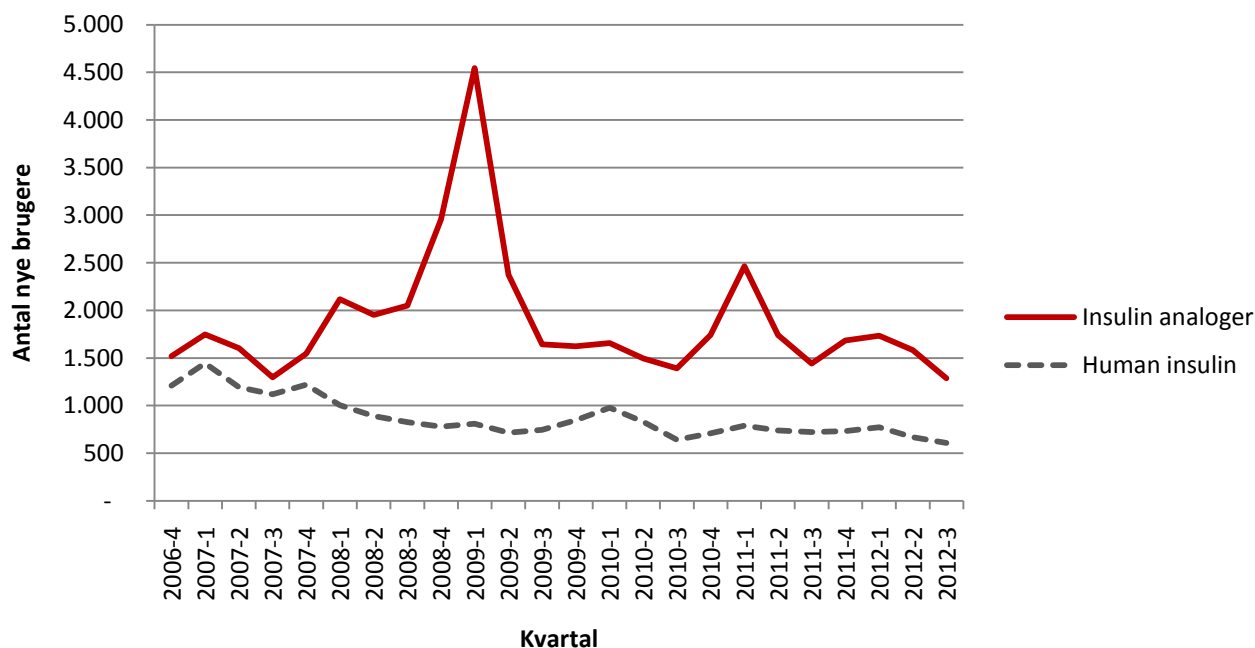
Færre personer starter behandling med insulinanaloger

De sidste 10 år er der sket et skift i brugen af insuliner. Hvor der i 2002 hovedsageligt blev brugt human insulin, bruger man i dag i stadig højere grad insulin analoger af forskellige typer (se analysen "[Flere diabetikere i behandling med dyre lægemidler](#)"). Der har de sidste par år været stor fokus på dette skift, fordi insulinanalogerne er en del dyrere end human insulin. Samtidig er der tvivl om, hvorvidt insulinanalogerne giver et mere stabilt blodsukker end human insulin.

Fra 3. kvartal 2011 til 3.kvartal 2012 er omsætningen af insuliner og insulinanaloger steget med 7,5 mio. kr. Det skyldes hovedsageligt salget af de langtidsvirkende insulinanaloger Lantus Solo Star® (glargin) og Levemir® (detemir). Stigningerne skyldes en blanding af et øget mængdesalg og prisstigninger.

Figur 1 viser antallet af nye brugere af insulinanaloger og human insulin fordelt på kvartaler. Stigningen i antallet af nye brugere af insulinanaloger omkring 2008 skyldes, at de langtidsvirkende insulinanaloger fik generelt tilskud i slutningen af 2007. Efter det første boom i antal nye brugere faldt antallet hurtigt igen til samme leje som før tilskudsændringen.

Læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin fra 1. kvartal 2012.](#)

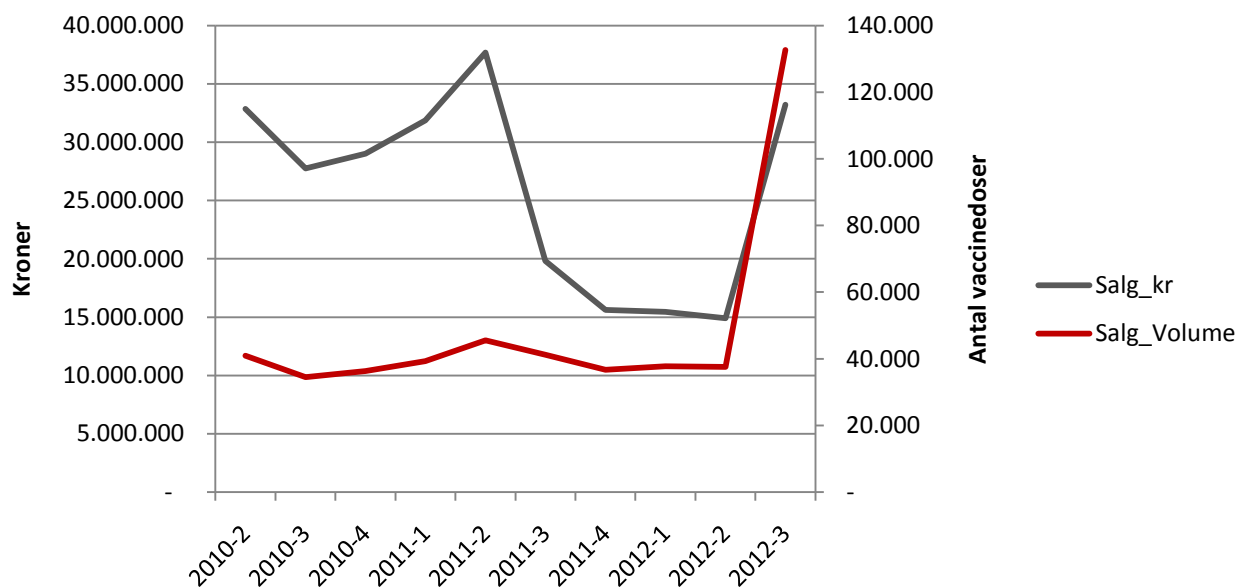
Bine Kjøller Bjerregaard

HPV vaccine: Opfølgingsprogram til piger født i årene 1985-1992

Human papillomavirus vaccinen beskytter mod HPV virus, der kan give kønsvorter, livmoderhalskræft, samt visse andre former for kræft. Vaccinen er en del af børnevaccinationsprogrammet.

I forbindelse med forhandlingerne om finansloven for 2012 blev det besluttet, at alle piger fra årgangene 1985-1992 kan blive gratis vaccineret med HPV vaccinen i løbet af 2012 og 2013. Opfølgingsprogrammet startede den 27. august 2012 og er sandsynligvis årsagen til det kraftigt forøgede salg i 3. kvartal 2012 (se figur 2).

Figur2: Omsætning og mængdesalg af human papillomavirus vaccine.

Bine Kjøller Bjerregaard

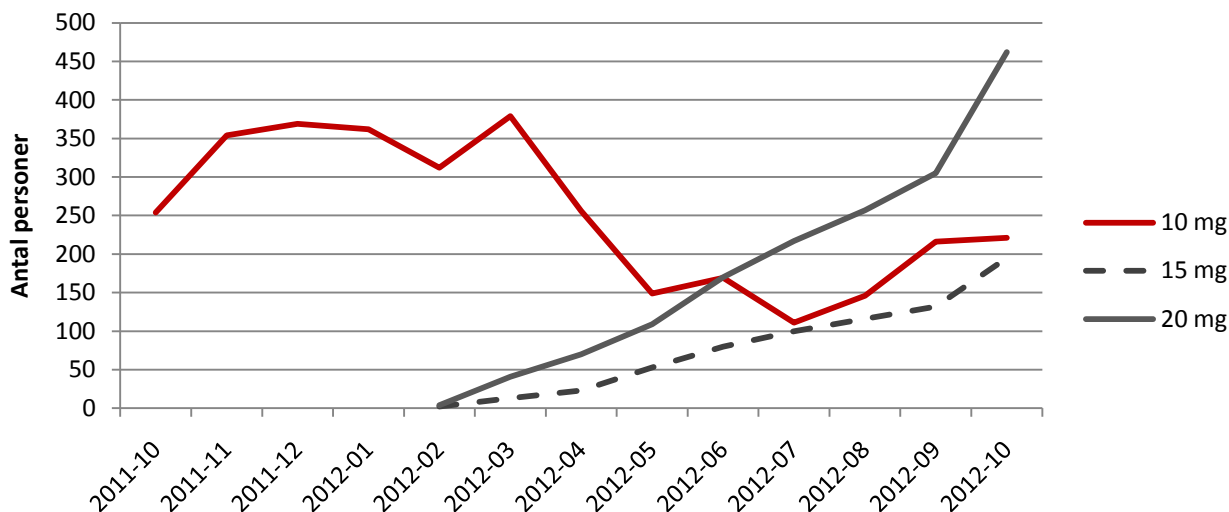
Indikationsudvidelse for Xarelto®

Det blodfortyndende middel Xarelto® blev markedsført i oktober 2008 i styrken 10 mg til forebyggelse af blodprop efter knæ- og hofteoperation. Den 6. februar 2012 blev der markedsført nye styrker på henholdsvis 15 og 20 mg, og samtidig blev indikationen udvidet til også at omfatte behandling af blodprop i de dybe vener (DVT), forebyggelse af recidiverende DVT og blodprop i lunger (lungeemboli), samt til forebyggelse af blodprop i hjernen hos personer med hjerterytmeforstyrrelser (atrieflimmer).

Det samme som skete for det blodfortyndende middel Pradaxa® et halvt år tidligere. Læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 1. kvartal 2012.](#)

I nedenstående figur vises udviklingen i antal personer, der har indløst recept på Xarelto® i de pågældende styrker, måned for måned, inden for det sidste år.

Figur 3: Udviklingen i antal personer, der har indløst recept på Xarelto® i de pågældende styrker, per måned

Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen

Udgifterne til **lægemidler, der modvirker dannelsen af blodpropper**, stiger fortsat. Omsætningen steg med 24,8 mio. kr. fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. De stigende udgifter skyldes stadig primært de nye blodfortyndende midler - Pradaxa®, der er steget med 16,6 mio. kr., og Brilique®, der er steget med 6,3 mio. kr. Læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 1. kvartal 2011.](#)

Omsætningsstigningen i gruppen af **blodsukkersænkende ikke-insuliner** (A10B) skyldes hovedsageligt en stigning i omsætningen af Victoza®. Victoza® kom på markedet i juli 2009. Victoza® omsatte for 48,4 mio. kr. i 3. kvartal 2012, en stigning på 11,8 mio. kr. siden 3. kvartal 2011. Læs mere om Victoza® i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 1. kvartal 2011.](#)

Omsætningen af **venlafaxin** i kroner er mere end tre gange så høj i 3. kvartal 2012 i forhold til samme kvartal året før. Den voldsomme stigning er meget større end stigningen i mængdeforbruget og skyldes lang overvejende prisstigninger på venlafaxin produkter efter tilskudsændringer for medicin mod depression og angst i foråret 2012. Læs mere om prisstigningerne på [IRFs hjemmeside.](#)

Metoprolol er en beta-blokker, der bruges mod forhøjet blodtryk og andre hjerte-karsygdomme. Den store omsætningsstigning af metoprolol skyldes at prisen på 100 mg depottabletterne er steget relativt meget.

Centralt virkende sympatomimetika (N06BA) indeholder bl.a. lægemiddelstofferne methylphenidat og atomoxetin, som bruges til behandling af ADHD. Gruppen af centralt virkende sympatomimetika har været blandt de lægemidler med størst stigning i omsætning i mere end 4 år. Da methylphenidat kom på listen første gang i 2. kvartal 2007 var der 7.261 personer der indløste en recept på et lægemiddel i gruppen. I 3. kvartal 2012 var der 23.657 personer, der indløste recept på et lægemiddel med methylphenidat. Læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 2. kvartal 2012.](#)

'**Adrenerge til inhalation**' dækker over beta-2-agonister og kombinationspræparater af beta-2-agonister og steroider. Lægemidlerne i gruppen anvendes til KOL, astma og astmatisk bronchitis hos børn. Omsætningen af lægemidlerne var i 3. kvartal 2012 på 197,2 mio. DKK, og den er steget 4 pct. siden samme kvartal sidste år. Mængdeforbruget har i samme periode faldet med 3 pct.. Udviklingen skyldes primært en gennemsnitlig

prisstigning på udvalgte styrker indenfor de langtidsvirkende beta-2-agonister i kombination med steroider. Således har produkter af salmeterol i kombination med fluticason i styrken 50 µg plus 250 µg gennemsnitlig steget 28 pct. (svarende til en absolut omsætningsstigning på 2,2 mio. DKK), mens mængden er faldet med 1 pct. Parallelimporterede produkter af formoterol (4,5 µg) i kombination med budesonid (160 µg) er gennemsnitlig steget med 18 pct. (svarende til 3,4 mio. DKK), samtidig med at mængden er faldet med 18 pct. De fremhævede lægemidler og styrker kan anvendes både til astma og KOL. Formoterol i kombination med steroider er tidligere omtalt i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 2. kvartal 2011.](#)

P-piller, der indeholder både østrogen og gestagen, også kaldet kombinations p-piller, anvendes årligt af 400.000 kvinder i Danmark. P-pillerne opdeles på 1. til 4. generation afhængig af hvilket gestagen de indeholder, og hvornår de kom på markedet. Typen af gestagen har bl.a. betydning for risikoen for venøse blodpropper.

Stigningen i salget af 2. generations p-piller vi viste i sidste rapport, fortsætter i 3. kvartal 2012. Stigningen skyldes fortrinsvis kombinations p-piller med levonorgestrel og østrogen (G03AA07), hvor salget er steget med over 400 %. Samtidigt med stigningen i salget af 2. generations p-piller, har der været et næsten tilsvarende fald i salget af 3. + 4. generations p-piller. Læs også analysen "[Ændringer i brugen af p-piller fra 3. og 4. generation til 2. generation](#)". Ændringerne i salget af p-piller skyldes ændrede anbefalinger. Læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin for 2. kvartal 2012.](#)

Omsætningen af det dyre antipsykotikum **paliperidon** er steget med 4.9 mio. kr. (91 %) fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Stigningen i omsætningen er drevet af depotinjektionspræparatet Xeplion®, som har en gennemsnitspris på ca. 115 kr./defineret døgndosis. Xeplion® er ikke blevet dyrere i perioden, men det har solgt væsentlig mere i 3. kvartal 2012 end i 3. kvartal 2011, da det først kom på markedet i maj 2011.

Tabel 1 viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft den største stigning i omsætningen fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Når der står "NY" efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i sidste kvartalsrapport.

Tabel 1. Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsstigningen.	Antal personer der indløste recept i 3. kvartal 2012	Omsætning i 3. kvartal 2011 i mio. kr.	Omsætning i 3. kvartal 2012 i mio. kr.	Stigning i omsætning i mio. kr. (pct.)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (pct.)
Midler mod blodpropper	B01A	Pradaxa® Brillique® Hjertemagnyl®	397.652	80,1	104,9	24.8 (31.0 %)	-0.5 (-1.0 %)
Midler til sænkning af blodsukker, ekskl. Insuliner	A10B	Victoza®	153.216	74,7	91,7	17.0 (23.0 %)	0.4 (3.0 %)
Venlafaxin NY	N06AX16		39.906	6,1	20,5	14.4 (234 %)	0.5 (9.0 %)
Papillomavirus (human type 6, 11, 16, 18)	J07BM01	Gardasil®	4.366	19,8	33,2	13.4 (68.0 %)	0.1 (222 %)
Metoprolol	C07AB02		188.529	22,3	31,9	9.6 (43.0 %)	0.3 (2.0 %)
Insuliner og analoger	A10A	Hurtige og langtidsvirkende analoger	60.028	103,0	110,5	7.5 (7.0 %)	0.1 (1.0 %)
Centralt virkende sympatomimetika (ADHD)	N06BA	Methylphenidat og atomoxetin	28.366	78,2	85,2	7.0 (9.0 %)	0.3 (8.0 %)
Adrenerge til inhalation NY	R03A		194.145	190,4	197,2	6.7 (4.0 %)	-0.6 (-3.0 %)
Levonorgestrel og østrogen	G03AA07	2. generations p-piller	73.610	2,0	8,4	6.3 (311 %)	5.7 (411 %)
Paliperidon	N05AX13		1.074	5,4	10,3	4.9 (91.0 %)	0.0 (57.0 %)

1)ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2)DDD: Defineret døgndosis

Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen

Omsætningen af **antipsykotiske lægemidler** er faldet med 105,4 mio. kr. (45 %) fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Dette fald skyldes to patentudløb. For olanzapin ses der et fald i omsætningen på 62,7 mio. kr. (92 %) som følge af patentudløbet på Zyprexa® i september 2011. For quetiapin ses der et fald i omsætningen på 37,7 mio. kr. (50 %) som følge af patentudløbet på Seroquel® i marts 2012. Læs mere om omsætningen af antipsykotika i [Trends i apoteksforbeholdt medicin 3. kvartal 2011](#) og om udviklingen i brugen i rapporten ["Brug af antipsykotika 2002-2011"](#).

HMG CoA reductase-hæmmerne (**statiner**) bruges mod forhøjet kolesterol i blodet. Der var i 3. kvartal 2012 næsten 420.000 personer i Danmark, der indløste mindst en recept på et statin. Omsætningsfaldet skyldes generelle prisnedsættelser på stort set alle produkterne. Omsætningsfaldet skyldes patentudløb på atorvastatin d. 14. maj 2012. Den helt overordnede gennemsnitspris for en tablet er faldet fra 1,66 kr. til 0,91 kr. fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Der har været en lille stigning i forbruget på 3 % samtidig med at omsætningen er faldet med 43 %.

Omsætningen af **naturlige opiumalkaloider** er faldet med 20 mio.kr. fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Omsætningsfaldet skyldes dels, at der har været gjort en stor indsats for at ændre forbruget fra de meget dyre stærke smertestillende midler til det billigere morfin og dels et generelt prisfald i april 2012 på det tidligere meget dyre oxycon. Læs mere i [Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin 1. kvartal 2011](#) og Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin 2. kvartal 2012,. Du kan også se mere om forbrugsudviklingen af oxycodon på [Statens Serum Instituts oxycodon barometer](#).

Omsætningen af **donepezil** (N06DA02) er faldet med 19 mio.kr. fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Det skyldes fald i den gennemsnitlige pris pr. defineret døgndosis fra 28,22 kroner i 3. kvartal 2011 til 1,14 kroner i 3. kvartal 2012 grundet introduktion af væsentligt billigere generika i 1. kvartal 2012.

Både omsætningen i kroner og mængdeforbruget af **escitalopram** er faldet med cirka 40 procent siden samme kvartal sidste år. Forbruget har været faldende siden første kvartal 2010. Men det er faldet mere de seneste kvartaler end tidligere. Escitalopram er et antidepressivum af typen SSRI. Det er et af de dyrere af SSRI præparaterne og derfor anbefales det som regel ikke som første valg, og i forbindelse med en revurdering af de regionale tilskud til medicin mod depression og angst, blev det generelle tilskud til blandt andet escitalopram ændret til klausuleret tilskud i marts 2012. [Læs mere om tilskudsændringerne](#).

Tabel 2 viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft det største fald i omsætningen fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012. Når der står "NY" efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i forrige kvartalsrapport.

Tabel 2. Lægemiddelstoffer eller lægemiddelgrupper med væsentlig fald i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 3. kvartal 2011 til 3. kvartal 2012

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsstigningen.	Antal personer der indløste recept i 3. kvartal 2012	Omsætning i 3. kvartal 2011 i mio. kr.	Omsætning i 3. kvartal 2012 i mio. kr.	Forskel i omsætning i mio. kr. (pct.)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (pct.)
Diazepiner, oxazepiner, thiazepiner og oxepiner	N05AH		38.987	147,6	43,9	-104 (-70 %)	0.1 (3.0 %)
HMG CoA reductase-hæmmere (statiner)	C10AA	Quetiapin Atorvastatin Olanzapin	419.762	92,1	52,4	-40 (-43 %)	1.9 (3.0 %)
Naturlige opiumalkaloider NY	N02AA	Oxycodon	70.368	64,3	43,9	-20 (-32 %)	-0.2 (-5.0 %)
Donepezil	N06DA02		6.119	20,0	0,9	-19 (-96 %)	0.0 (6.0 %)
Escitalopram NY	N06AB10		19.967	38,7	22,5	-16 (-42 %)	-1.9 (-40 %)

1)ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2)DDD: Defineret døgndosis

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Dataleverancer og Lægemiddelstatistik på mail stapost@dkma.dk eller telefon 3268 5125.

Statens Serum Institut, Dataleverancer og Lægemiddelstatistik, november 2012

